

Szerkesztőség:

PLEBÁNIA-HIVATAL,

hová a lap szellemi részét

illető közlemények kü-

dendők.

Kéziratok vissza nem

adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS

könyvnyomdája, hová az

előfizetési pénzek, a hirde-

tések és ezeknek díjai, va-

lamint a felszólamlások kül-

dendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva egész évre 4 frt, fél-
évre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám 8 kr.

Felelős szerkesztő:

VIZ ZOLTÁN

Kiadótulajdonos:

SZERDAHELYI JÁNOS

Hírletmények:

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a
kiadóhivatalhoz küldendők. Nyilttér sora 50 kr.

A mi legszükségesebb.

Abony lakosságának egy java része nagy figyelemmel kíséri a szomszédos Czegléd vajúdasát, a melylyel az a gymnasium megszűlése körül vesződik. Mellette és ellene mind sűrűbben hangzanak fel komoly érvelések s tagadhatatlan, hogy Czeglédre nézve a gymnasium létesülése nagy nehézségekkel jár, mert míg egyrészt súlyos kötelezettségeket ró annak fenntartása a városra, illetőleg annak adófizető polgárságára, addig másrészt nagy kérdés, hogy — tekintettel a szomszédos Körös, Kecskemét és Szolnok városokra, a melyek gymnasiumaikkal a vidéket magukhoz vonják, — az új középiskolának lesz-e a hozandó áldozatoknak megfelelő jövője? — Emellett nem kell elfelednünk azok érvelésének jogosságát sem, akik a jelenlegi 4 osztályu polgárinak fokozatosan 7 osztályuvá fejlesztését és földmives v. gazdasági iskolák felállítását tartják megfelelőbbnek Czegléd kiválóan agrikultur jellegéhez.

Mi az igazat megvallva, óhajtanók a czeglédi gymnasium létesülését — a magunk szempontjából, a mennyiben ez esetben a kilátásba helyezett polgári iskolánk eszméje rohamosan megvalósulhatna, miután előreláthatólag Czegléd a gymnasium által elvállalt terhek mellett kénytelen lenne a polgárit elejteni s ekkép mig egyfelől a vidékre is számíthatnánk, másrészt a czeg-

lédi polgári iskolának adott államsegély megnyerésére is alapos kilátásunk lehetne.

Eszerint tehát az abonyi polgári iskolának ügye szoros összefüggésben van szomszédunk gymnasium ügyével. Miután azonban ez utóbbi ügyének mikénti lebonyolítása még mindig a jövő titkát képezi, nem tartjuk időszerűnek jelenleg a polgári iskola kérdésével foglalkozni, talán az események fejlődése már a közel jövőben erre is meg fogja adni az alkalmat.

Sokkal szükségesebb jelenleg a gazdasági iskola szervezetével foglalkoznunk, mely Abony lakosságának legnagyobb részét kiválóan érdekli, miután akár mily szempontból tekintjük is a dolgot, be kell ismerni, hogy itt főszólyt a gazdálkodás emelésére kell fektetni.

Igaz, hogy fontos dolog az iparos és kereskedő osztály értelmi művelése is, miután e téren is sok a tenni való, de kövessük inkább az eszélyes gazda eljárását, aki a szükségeseket a dolog természetében rejlő sorrendben igyekszik magának beszerezni. Ennek öntudatára jutott már az egész Magyarország, amint ezt a politikai és társadalmi élet sok jelensége tanítja. Először a társadalom indult meg ez irányban, amidőn mindinkább érezte hazánk gazdasági válságát. Országos mozgalom indult meg a legtekintélyesebb gazdák részéről s megalakult az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a mely ismét megszerte szervezte azon

testületeket, a melyek hivatva vannak a gazdasági élet föllendülése érdekében megállapított elveket egész terjedelmökben megvalósítani. Majd az országgyűlés is mindjobban kezdett foglalkozni a magyar földművelés ügyével s ma már nincs politikai párt, mely ne irta volna fel zászlójára a gazdaközönség érdekeinek támogatását.

És ez igen természetes dolog. Magyarországon a föld biztosítja a nemzet jólétét, mert természeti sajátságai őt kiválóan erre utalják. Sokszor hangoztatott igazság az, hogy ha a gazdának van pénze, akkor van az iparosnak, a kereskedőnek is, akkor a hivatalnok osztály is könnyebben boldogul, mert a föld czélszerű és belterjes (intenzív) kihasználása megadja a feltételt minden osztálynak a megéiítéshez.

Amily arányban szaporodik a népesség és az értelmi fejlődéssel növekednek az igények, ép oly arányban kell, hogy a földben rejlő kincs az emberiség javára mindjobban kihasználtsék. Ezt pedig csak úgy érjük el, hogy ha szakítva a régi, egyszerű, kényelmes módszerrel, követjük más előrehaladottabb nemzetek példáját s érvényesítjük birtokainkon mi is azon elveket, a melyek a gazdálkodást modern színvonalra emelve, kezünkbe adják az eszközöket az önfentartásra s a fegyvert, a melylyel megvédhetjük magunkat az európai piac nagy versenyében.

De hogyan és miként tehetjük ezt

TÁRCZA.

Emlékkönyvbe.

Itt e zajban, ahol most vagy,
Itt senki sem érez;
Menj ki ha majd újra tavasz,
Ujra verőfény lesz.

Ha a világ játékában
Kifáradtál végre
S régi vágyad vissza hí a
Természet keblére:

Akkor egyszer, csak még egyszer
Gondolj reám ottan
S kérdezd meg a némaságtól,
Hogy neked mi voltam.

T. K.

Tréfás vadászkaland.

Péter bácsinak nevezte őt az egész vidék.

Ismerte mindenki s aki nem is részesült abban a megtiszteltetésben, hogy Péter bácsi őt valamiképen meg tréfálta volna, ráfogta annak bármelyik kalandjára, hogy annak hőse ő volt.

Fél országot bejárta Péter bácsi híre s nem volt ember, akin valamitvagy akinek valamit el ne követett volna.

Különösen szerette tréfái tárgyául tenni az ujdun sülteket és henezegöket.

Történt például, hogy a 70-es évek elején az oda tartozó birtokot egy bécsi bankár, Krumpholez Izidor — bár ő Izornak írta magát — vette meg.

A nyár egy részét birtokán akarta tölteni s Mehádiából családjával együtt egyenesen oda is utazott, hová körülbelül augusztus tizedike körül érkezett meg.

Pár nap mulva már ismerték egymást s egy hét mulva Krumpholez ur már meg is volt tréfálva.

A bankár nevezetesen, mint magyar földbirtokos, minden áron meg akart tanulni vadászni.

Kihez fordulhatott volna tehát, mint Péter bácsihoz, ki már ekkor a legképtelenebb vadászkalandokkal beszélte tele fejét.

Péter bácsi megígérte neki, hogy egy hét alatt olyan vadászt csinál belőle, aki a medvével is bátran szembe szállhat.

Krumpholez ur a beszédektől elkapatva már is valóságos vadásznak képzelte magát. Álmaiban látta, mint jön hazafelé vadászatairól; zsinegein foglyok és szalonkák lógnak, vállain is nyul, tarisznyában is nyul s kedves felesége — ezt látva — mily örömmel fog nyakába borulni, így jutalmazván meg az ő egy napi fáradozását.

Szegény ember! ha tudta volna, milyen

tréfa készülődik ellene, bizony nem álmodozott volna oly örömmel azokról a dicsőséges vadásznapokról!

Három napi szorgalmas czéllövés után elhatározták, hogy másnap elmennek nyulászni. Mert — mint Péter bácsi magyarázta — „sokkal nehezebb ám a nyulat meglőni, mint egy álló pontot, a milyen a czéltáblán van, eltalálni.”

Még több apró dologra figyelmezteté Krumpholez urat, a melyek lényegteleneknek látszottak ugyan, de azért igen fontosak voltak, pl: hogy sohasem a nyul farkára, hanem mindig a fejére, sőt egy kissé eléje czélozzon, a csövet meg ne fogja, mert megpörköli az újját; stb.

Krumpholez ur beteljesülni látta rég óhajtott kívánságát, már három óraker reggel teljesen felöltözve s utra készen kopogtatott Péter bácsi ablakán.

A bankárnak egész örökkévalóság volt, a mig társa elkészült. Végre elindultak.

A határra kiérve, 10—15 lépésnyi távolságban egymás mellett már vagy félórája mentek a nélkül, hogy nyulat láttak volna.

A bankár már kezdett türelmetlenkedni, midőn előtte mintegy öt lépésnyire egy nyul fölugrott.

Krumpholez ur szive nagyokat dobban s ő annyira megzavarodik, hogy hamarjában a nyul után akar futni; csakhamar észre tér, felkapja a

Abonyban? Először is megadja ehhez a bevezető eszközt maga a törvény, mely a gazdasági ismétlő iskolák szervezését minden községben, tehát nálunk is kötelezővé teszi. E tárgyról azonban más alkalommal *) van szándékunk bővebben előadni nézetünket, mert ez idő szerint ezt tartjuk a legsürgetőbb kérdésnek.

Szerintünk azonban ez még nem képezheti ez irányú teendőink teljességét. Ez csak előiskoláját képezné a jövő gazdalmeszközének. Hogy valóban célt érjen törekvésünk, szükséges volna azt egy földmivesiskolával betetőzni, mely egy mintagazdasággal kapcsolatosan folytonos és gyakorlati tanúsgál szolgálva városunk gazdaközöniségének.

Amint tudjuk, e célra némi összeg (21 ezer forint körül) is állana rendelkezésünkre s ha ezen kívül még egyéb áldozatok is igényeltetnének, ezt könnyű lélekkel meghozhatná a közönség, mert azok bőven meghoznák áldásos gyümölcsüket az általános jólét emelkedésében.

Mi csak megpendítjük az eszmét, tessék gondolkodni fölötté s hozzászólni azoknak, akik állásuk vagy tehetségüknél fogva hivatva vannak a népboldogító eszmék megvalósítására!

Az esküdtbíróóság intézményéről.

(Folytatás.)

Miután a felett, hogy a vádlott bűnös-e a vádbeli büncselekményben vagy nem, az esküdtbírák feladata határozni, e tárgyban kérdések teendők az esküdtkekhez, amelyre azután azok igennel vagy nemmel válaszolva határoznak. E végből midőn a bizonyító eljárás be van fejezve, a vádló javaslatba hozza az esküdtkekhez intézendő kérdéseket, amelyek ellen a vádlott, annak védője és minden esküdt kifogást emelhet, figyelmeztethet azok hiányaira és indítványt tehet kiigazításuk vagy megváltoztatásuk vagy újabb kérdések feltevése iránt.

A kérdések megállapítása után következnek a perbeszéd: a vádló előterjeszti vádbeszédét, a

*) Lapunk legközelebbi számában ugyanezen helyen szakavatott kezeiből vett cikkben fogunk e tárggyal foglalkozni.

Szerk.

fegyvert, ezélez, újra ezélez, megnyomja a ravaszt, de csodák csodája, a puská nem süll el.

Ekkor vette észre, hogy a kakast ellefejtette felhúzni.

Péter bácsi jót kaczagott s látva, hogy Kumpholez urral nem megy semmire, a legközelebbi nyúlra megvárta míg társa ezélez és lö s vele egyidejűleg sütötte el ő is a fegyvert.

Kumpholez ur azt hitte, hogy a szegény párának ő lett a gyilkosa.

Ily fényes tanubizonyosságát adta lövő képessége felől, még hidegvérűségéről is kellett tanubizonyosságot adni.

Elhatározták, hogy másnap a közeli erdőben vaddisznóra mennek vadászni.

Az erdő alig egy negyedóra távolságra volt Péter bácsi lakától, ki ennek legrejtelmesebb helyeit oly jól ismerte, hogy benne éjnek idején is bárhová biztosan eltalált volna.

Golyóra töltött fegyverekkel indultak az erdő felé. Gyorsan egymás mellett nyomultak mindig beljebb és beljebb.

Péter bácsi most a bankárt egy sűrűség felé vezette. Újját ajkára illesztve, mintegy jelezni akarván, hogy csendesen viselje magát.

Egyszerre csak rőfögés hallatszik ki a sűrűből.

A bankár ereiben majd megfagyott a vér, de keményen tartotta magát.

Péter bácsi kijelölte neki az ösvényt, a

védő pedig a védbeszédét, vagy ha a vádlott védő nélkül személyesen védekezik, ez mondja el védelmét. Ezekben a beszédekben azonban a felek t. i. a vádló és védő, csakis a bűnösség kérdésével foglalkozhatnak, de azzal, hogy a büncselekményre minő büntetés szabassék, nem; a mi nagyon természetes, mert büntetésről csak akkor lehet szólni majd, ha az esküdték a vádlott bűnösségét már kimondták.

Midőn a kérdések végleg meg vannak állapítva, mielőtt az elnök azokat az esküdtkeknek átadná, törvény magyarázatot és fejtegetést intéz hozzájuk. Ennek az a célja, hogy a jogban és törvényekben rendszerint járattan esküdték kellőleg tájékozva legyenek a törvényről, tehát az csupán törvény magyarázat lehet, de nem szabad abban az elnöknek véleményét nyilvánítani, sem a bizonyítás eredményéről, sem arról, hogy az egyes bizonyítékokat hogy kell mérlegelni, mert ez által könnyen befolyásolhatná az esküdték meggyőződését, amit ők a tárgyalás folyamán szereznek s az ügyről maguknak alkottak s akaratlanul is, de nem a saját észleletük, hanem az elnök beszédeinek és fejtegetésének hatása alatt hoznák meg határozatukat.

Az elnök fejtegetésének befejezte után átadja a legidősebb esküdtnek a kérdéseket a tárgyalás folyamán felolvasott bizonyító okiratokat, felmutatott bűnjeleket és azon jegyzéket, amelybe a bíráskodó esküdték kisorsolásának sorrendje írva van.

Erre az esküdték visszavonulnak a számukra kijelölt tanácskozó terembe. Ettől az időtől kezdve az esküdték tanácskozó termükét nem hagyhatják el és mással, mint esküdttársukkal, csak az elnöknek írásbeli engedelmé alapján érintkeznek.

Amidőn az esküdték tanácskozásra visszavonultak, mindenek előtt a legidősebb esküdtnek elnökléte alatt szóbeli szavazással és így szavazatlóbsággal megválasztják főnöküket, ki a kérdéseket előttük felolvasa s a további tanácskozást és szavazást vezeti. Ha a főnök-választásnál többen egyenlő szavazatot kaptak, az idősebbik tekintendő megválasztottnak.

Az esküdték első sorban a kérdéseket tanácskozás tárgyává teszik s ha a tanácskozást befejezték, következik a szavazás. Az elnök felolvasa a kérdéseket s az esküdték olyan sorrendben, amilyenben nevüket az urnából kihúzták, előszóval szavaznak. Midőn már mindenik esküdt szavazott, utóljára az elnök szavaz; ha pedig az esküdt kívánja, a szavazás titkos. A szavazás az egész kérdésre „igen” vagy „nem” szóval történik. Pl. a kérdés így szól: „Bűnös-e Péter abban, hogy Pált 1398. október 10-én előre megfontolt szándékkal megölte?” A válasz igen vagy nem. Ha az esküdték 8 szavazata „igen”, a vádlott bűnösnek mondatik ki és elítéltetik, ellenkező esetben, mint nem bűnös felmentendő, mert a bűnösség kimondásához mindég legalább 8 igenlő szavazat szükséges.

melyen benyomuljon, míg ő attól vagy 10 lépésnyire oldalt nyomult a sűrűbe.

A bankár az ösvényen kiérve, egy tisztáson találta magát, szemben a félelmes vaddal, a mely otromba szemekkel bámult zavarójára.

Péter bácsi könnyű seréttel az állat hátulsó czombjára lőtt, a mire az megijedvén, rövid körülnézés után a bankár felé rohant.

A holtra ijedt bankár hirtelenében a puská agyával akarta a vadat magától eljjeszteni, de mielőtt ezt megtehetné volna, a disznó által lábáról elsodorva hanyatt vágódott a puha gyepen, a disznó pedig rőfögve futott be a falu felé.

Szegény Kumpholez a nagy ijedségtől elvesztette eszméletét s kábulásából csak két órai dörzsölés után tért magához.

Még az nap elterjedt a vadászat hire a faluban s ezzel kisült Péter bácsi ravaszága is.

Ugyanis az erdőben a nagy fekete vadat, a mely tulajdonképen fekete szőrű szelid disznó volt, előtte való nap Péter bácsi szállította a sűrűbe, a mely jó posványos lévén, disznóknak kedves mulatsággal szolgált s eszébe sem jutott helyét elhagyni.

Annak oka pedig, a disznó egyenesen Kumpholez urra rohant, abban leli magyarázatát, hogy a jelzett állat más kijárást nem talált, mint épen azt az utat, melyet a bankár tartott megszállva.

Kumpholez ur e tréfáért hosszú ideig haragudott, de ma már együtt nevetik a vad-disznó vadászatot.

Ha az esküdték minden kérdésben határozatokat, elhagyják tanácskozó termükét és visszatérnek a tárgyaló terembe és elfoglalják helyüket. Ezután többé egyik sem változtathatja meg szavazatát, a szavazás lefolyását és az egyes szavazatok arányát pedig kötelesek titokban tartani.

Miután az esküdtbíróóság elnöke az ülést újra megnyitotta, felhívására az esküdték főnöke a vádlott távollétében e bevezető szavak után: „Beesülemre és lelkiismeretemre, Isten és emberek előtt bizonyítom, hogy az esküdték határozata a következő” az esküdték jelenlétében felolvasa a kérdéseket a rájuk adott válaszokkal együtt. Az esküdtbíróóság erre behivatja a vádlottat és az esküdték végleges határozatát előtte a jegyzővel felolvastatja. Ha az esküdték a vádlottat nem bűnösnek mondták ki, a bíróság a vádlottat ítélettel felmenti ha pedig az esküdték határozata a vádlottat bűnösnek nyilvánította, első sorban a vádló terjeszti elő indítványát az alkalmazandó büntetés nagysága iránt, azután a sértett nyilatkozhatik magánjogi igénye tekintetében és végül a vádlott és védője egy ízben felszólalhatnak. Az esküdték határozatát azonban nem szabad bírálat tárgyává tenni.

Ezután a bíróság ítélet hozásra — a büntetés kiszabása végett — visszavonul; az ítélet hozását és kihirdetését esküdtbíróósági eljárásban elhalasztani nem szabad.

Ha valamely ügy tárgyalása véget ért, az esküdték csak az eselben távoznak, ha abban az ülészakban több ügy már nincs tárgyalásra kitéve; mert az esküdték nem egyes ügyekre hivatnak be szolgálatlétel végett, hanem ülészakokra.

Habár egyike a legszebb polgári jogoknak az esküdtbírói szolgálat, mindazonáltal az állam számot vet azzal, hogy ezen szolgálat teljesítése körül az esküdtnek kiadásai vannak, azt pedig nem lehet kívánni, hogy az esküdt addig, míg mint esküdtbíró szolgál, magánügyeit is félre tegye s még anyagi áldozatot is hozzon. Ez okból köteles az esküdtbíróóság elnöke minden esküdtnek — aki ezt kéri — napidíjat megállapítani, ha pedig az esküdt nem a törvénytől, illetve az esküdtbíróóság székhelyén lakik, utiköltsége is megállapítandó. Ez iránt a kérelmet az ülészak berekesztéséig kell előterjeszteni, mert a később előterjesztett kérelem figyelembe nem vehető.

Még röviden ezután az esküdt bíróságok hatásköréről fogunk néhány szót szólni.

Az esküdt bíróságoknak többféle hatáskörük lesz: u. m. rendes, kivételes és sajtóbíróági.

Rendes hatásköre meglesz minden egyes esküdtbíróóságnak, kivételes és sajtóbíróági hatáskörrel azonban csupán a kir. ítélőtáblák székhelyén működő esküdtbíróóságok lesznek felruházva.

Rendes hatáskörénél fogva ítélt az esküdtbíróóság minden olyan közönséges büncselekmény felett, amelyre a törvény legkevesebb 5 évi szabadságvesztés, tehát fegyház vagy börtön büntetést szab; mint a gyilkosság, szándékos emberölés, a halált okozó súlyos testi sértés, a gyermekrablás, a rablás, gyújtogatás, vízáradás okozása, vaspályák, gőz vagy más bajok közveszélyes megrongálása stb.

A kivételes hatáskörbe tartoznak a felségsértés, a király bántalmazása, a hüllenség, hazaárulás, lázadás stb.

Végül a sajtóbíróági hatáskörbe tartoznak a nyomtatvány utján elkövetett büncselekmények.

(Vége.) (A Z. H. nyomán.)

Szinészet.

Micsey György szintársulata — Rajz Ödön vezetése alatt — ismét városunkba érkezett s 6 előadásra bérletet nyitott.

Ma estére bérlet szünetben színre kerül Szigligthy Ede „Czigány” című népszínműve.

Bérletben a következő darabokat adják elő: „A háló kocsik ellenőre”, „Végrehajtó”, „Geleji kis király”, „Huszár szerelem”, „Két Kohn”, „Sabin nők elrablása.”

MI UJSÁG?

— A r. k. iskola zárvizsgái az elmúlt hét folyamán mentek végre a múlt számban közölt sorrendben. Hétfőn Dolenszky Imre esperes és ker. tanfelügyelő is eljött s Veverán iskolájában vezetett vizsgát. Az eredménynyel igen

megvolt elégedve, ami újabb bizonyíték a mellett, hogy tanítóink megfelelnek lelkiismeretesen elvállalt kötelességöknek s iskolánk jelenleg oly tanerők kezei között van, akik ki állanak a verseny nagy városok jobban fizetett egyénével is. Különben erről a nagy közönség is közvetlen tapasztalata alapján győződhet meg, miután a vizsgák általában igen sikerültek s valódi lelki élvezetet nyújtottak a megjelent érdeklődőknek.

— **Ipariskolai vizsgálatok.** Az ipariskola-bizottság e hó 7-én gyűlést tartott, a melyben határozatba ment, hogy az iskolai zárvizsgálatok e hó 29-én d. u. 3 órakor fognak megtartatni a róm. kath. központi népiskolák termeiben. A tanoncok által kiállított tárgyak a helyszínen a legtöbbit ígérőknek elfognak adatni. — A t. cz. tanügybarátok és érdeklődők ezen vizsgálatokra ez utón is meghívhatnak.

— **Püspöki körlevél.** A VI. sz. püspöki körlevél hozza XIII. Leo pápa encyclicáját az 1900. évben a kereszténység megünneplésére vonatkozólag. Közli az elemi V—VI. osztályok felállításáról szóló min. rendeletet s felhívja az országos kath. segélyalap tagjait, hogy akik az alapszabályok szerint ösztöndíjak és segélypénzek elnyerésére jogosultak, ebbeli felszerelt kérelmüket jul. 15-ig az esperesi hivatal utján adják be.

A f. hó 10-iki művészestély elég jól sikerült. Természetesen ily előadásokkal szemben nem szabad túlzott mértéket használni. A tehetség és igyekezet mindkét szereplőnél megvolt. Az előadás az előrejelzett tárgysorozat szerint ment végbe meglehetősen érdeklődés mellett. A megjelent közönségben főleg az előkelőbb osztály volt képviselve.

— **Hivatal-vizsgálatok.** Megyénk főispánja, alispánja, a főszámvevő, a pénzügyigazgató, az anyakönyvi felügyelő kíséretében tegnap városunkba időztek, a járási főszolgabírói hivatal, a községi adóügykezelés és pénztár, valamint az anyakönyvi hivatal megvizsgálására. — Ezen vizsgálatok — mint rendesen — mindenütt a legnagyobb rendet, pontosságot és lelkiismeretes ügykezeléseket konstataáltak. Az előjáróság tisztelgett a főispán előtt, a főszolgabírói hivatalban, kikkel a főispán igen szívélyesen társalgott, különösen a vetések és az aratási viszonyok állása felől.

— **Egy követendő példa.** Lapunk egy barátjától kaptuk a következő figyelemreméltó sorokat:

„A mult szombaton, f. hó 10-én voltam egy abonyi iparos lakodalmán. A völgegyenes háznál tartották a lakzít; folyt szép rendesen a mulatság, amint szokás. A cigány húzta, az öregek ittak, a fiatalok táncoltak is meg ittak is.

Ami azonban az én figyelmemet kötötte, az nem a mulatozás, hanem az egyik szobában berendezett könyvtár volt. Könyvtár nem rém regényekből és Tatár Péter históriáiból összehalmozott papirostromeg, hanem igazán becses könyvek voltak. Ott volt „A magyar nemzet története“. „Kossuth Lajos“ (Graczá-tól) s számos jeles írótól való regény és egyéb mű; körülbelül ötven-hatvan kötetre mehetett a művek száma. S ami különösen meghatott a dologban, az, hogy a szegénysorsú iparos azokat saját megvonása árán, szerény jövedelméből szerezte. Dicsőretre méltó cselekedet és követésre méltó példa ez. Vajha iparos ifjuságunk utánzásra érdemesnek találná ezt a dolgot, mi a saját jól felfogott érdeke is; hogy így önmagát képezve művelődnék, erősbödnék hazaszeretete, látköre szélesednék s ez által válnék a magyar haza derék, művelt, áldozatkész polgárává.“

Azt hiszem, hogy lapunk barátjának e nézetében minden lelkes hazafi osztozik s kívánjuk, hogy minél több ily derék iparost adjon Isten a magyar hazának!

— **Nyári táncmulatság.** Az abonyi ipartestület az iparos ifjúsággal együttesen 1899. évi június 25-én vasárnap az „Erzsébet királyné liget“-ben (városi sétakertben) jótékonycélú zártkörű nyári táncmulatságot rendez. Belépti díj személyenként 1 korona. A tiszta jövedelem az iparos tanoncok ösztöndíj alapjára fordítatik, mely jótékonycélra felülfizetések köszönettel fogadtatnak. Kezdeté délután 4 órakor. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság a következő vasárnap azaz július hó 2-án tartatik meg. Kivonulás zászlóval, zeneszóval az ipartestület helyiségéből délután 4 órakor. A mulatságon Völgyi Jóska zenekara működik közre.

— **A szolnoki tanfelügyelő és a német nyelv.** E ötvös Károly Lajos jász-nagykun-szolnok megyei kir. tanfelügyelő az idei

zárovizsgálatokon azt tapasztalta, hogy a szolnoki zsidóiskolában a magyar nyelv hátrányára német írást, olvasást és nyelvtant is tanítottak. Tekintve, hogy a törvény csak ott engedi meg a magyar nyelv mellett az idegen s így a német nyelv tanítását is, ahol ez a lakosságnak anyanyelve, tekintve továbbá hogy a zsidóiskola növendékei amúgy is kötelesek egy nehéz idegen nyelvet (héber) tanulni s így a német nyelvet is tanulván nagyon is túl vannak terhelve, tekintve végre, hogy annak a csekély német tudományak, amelyet az elemi iskolában sajátíthat el a tanuló, mi haszna sincs, mivel a középiskolának csak III. osztályában kezdő tanítani a német nyelvet: ezért a kir. tanfelügyelő felhívta a szolnoki izr. iskolaszéket, hogy jövő tanévtől kezdve szüntesse be elemi iskoláiban a német nyelv tanítását.

— **Művész estély Czepléden.** A mult napokban ritka műélvezetben részesült Czepléden város közönsége. Ugyanis a híres tragika Jászay Mária, a nemzeti színház kiváló tagja Somogyi Mórral, a budapesti Konservatórium igazgatójával és Somogyi B. Carolával, a müncheni opera drámai primadonnájával hangversenyestélyt rendeztek, a melyen a tömeges előjegyzés után itélve is nagy érdeklődéssel vett részt Czepléd műpartoló közönsége.

— **Tőzsde változás a szomszédban.** Czepléden az eddigi főtőzsde jogát Gottlieb Ferenc vette át.

— **Magyei közgyűlés.** F. hó 12-ikén és 13-ikán tartott Pestmegye nyári évnegyedes közgyűlése, kivételesen július hó helyett tekintettel a júliusi földmunkákra. A letárgyalt ügyekből kiemelendőknek tartjuk a következőket: 1. A pestmegyei gazdasági egyesület föllíratot intézett a földművelésügyi miniszterhez az állatbiztosításnak községi szövetkezetek útján való szervezése tárgyában s lépéseket tett arra, hogy a vármegye területén működő szövetkezetek egy megyei központi kötelekbe lépjenek. 2. A katonasorozásról szóló jelentésben az alispán felhozta, hogy a legjobb sorozó eredményt a nagy-körösi járásban érték el (57.2), a legrosszabbat pedig az abonyi járásban (40.52). 3. A dunavécei főszolgabírói állásra Csikay Imre választott meg, aki a beadott 282 szavazatból 160-at kapott. 4. A július hóban Czepléden tartandó löversenyekre 200 ft lett megszavazva.

— **Szakülés.** A nálunk is ismert „Garay János Társaság“ f. hó 15-ikén Budapesten tartotta újabb nyilvános szakülését, a melyen Zombori Gyula titkár olvasta fel jelentését a nálunk tartott felolvasásról. Azután Szaboleska Mihály, P. Thewrewk Árpád és Szászvárosi V. Jenő olvastak fel költeményeket, míg P. Juhász Ödön „Virág fakadás“ című beszélyével tartotta meg székfoglalását. — P. Thewrewk Árpád dalocskáit, a melyek mind eredeti dallammal is bírnak, a nevezetnek szíveségéből lapunk jövő számaiban leszünk szerencsések közölhetni.

— **A népiskolai szemléltető képek reformja.** A közoktatásügyi miniszter az eddigi gyarló szemléltetési képeket ki akarja küszöbölni az iskolákból s helyökbe egyelőre 40 képet akar a népiskola felsőbb osztályai számára művészek által készíttetni. Egy-egy kép tiszteletdíja 250 ft. A képek bírálatát művészeti szempontból az országos képzőművészeti társulatra bízzák, nevelészeti szempontból pedig arra a bizottságra, amely a pályázat feltételeit és a képek tárgyait körül írja. — Az újítás bizonyára tanúságául szolgál azon buzgalomnak, melylyel a kormány a neveléstanítás ügyét igyekszik szolgálni.

— **Rizs-termelés Magyarországon.** Bácskában, Temesben és Torontálban több száz holdnyi terület van rizsszel bevetve s a kiserletozök teljesen meg vannak elégedve az eredménynyel, mert a rizs termelés igen jól fizetett s azért évről évre nagyobb területeket vonnak be a rizs termelés alá. — A rizs termelése különös kezelést igényel, amennyiben ugyanis a rizsnek a vetéstől az aratásig nagyobb vízben kell állania s azért csak ott termelhető, ahol ehhez elegendő víz van a gazda rendelkezésére.

— **Az „Előkelő Világ“** című szépirodalmi hetilap legutóbbi (24. száma) is magas színvonalon áll és változatos tartalommal jelent meg, Lengyel Gizella, a jeles írónő ügyes szerkesztésében. A folyóirat minden hét közepén jelenik meg s előfizetési ára egész évre 8 ft., félévre 4 ft. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., István-út 40. Ajánljuk olvasóink szives figyelmébe!

— **Mi a nirvana?** Az indusok másvilági gyönyörűsége, amikor a lélek teljesen tetlen, sza-

bad minden érzelemtől s ment minden gondolat-tól. Ebben gyönyörűséget csak az indus képzelet találhat, ez a teljes megsemmisülés. Nagyobb gyönyörűség így nyári időben az égető napsugár elől a méhesbe vonulni s e kedves hős helyen valami szórakoztató vagy oktató olvasmányba merülni, ha olvasóink is osztják nézetünket akkor ajánljuk rendeljék meg a „Képes Családi Lapok“ című illusztrált szépirodalmi heti lapot, melyben ugy a szórakoztatva oktató, mint az oktató szórakoztató cikkeket megtalálják. A „Képes Családi Lapok“ ára egy évre 6 ft., félévre 3 ft., negyedévre 1 ft 50 kr. Mutatványszámot kívánáfra ingyen küld a kiadóhivatal Budapest, VI., Szondy-utca 11.

— **Eladás.** 1894—95-beli rizling bor eladó. Czim megtudható a kiadóhivatalban.

CSARNOK.

A különleges társulatok.

SCHUBE H.-től.

Amint azt az egész világ tudja, az angol egyáltalán nem tűnik ki társulási erkölcsök és társadalmi érintkezés könnyűsége által, mindazonáltal ő a feltalálója, hogy úgy mondjuk, bizonyos állás-, hivatás- és műveltségbeli társak társadalmi és társi egyesítésének, vagy egész különleges célok betöltésére alakult társulatoknak, az úgynevezett Cluboknak, a melyeket ugyan a kontinensen sokféleféleképpen utánoztak, de sem az ő sajátosságaiiban és sokféle befolyásukban, sem pedig és még kevésbbé szervezetök tökéletességében és jelesen kényelmökben még maig sem tudták csak megközelítőleg is utól érni.

Ez angol clubok, melyeknek gyülekezési helyiségei ama nem ragyogó, de tiszta pompa és szolid kényelem által tűnnek ki, a melyeket, mint az angol természet cselekményeit, ismerünk fel, eredetüket Angolországban még Erzsébet (1559—1603.) királyné kormányá alatt veszik és pedig a legelső valóságos club, a melyről tudomásunk van, a hab-leány club volt Londonban, a melyet a nagy, de uralkodójától, I. Jakabtól oly rosszul jutalmazott tengeri utazó, Sir Walter Raleigh (1618-ban állítólagos felségsértés miatt halálra ítéltetett) alapított. E kezdet után azonnal valóságos vetélkedés támadt hasonló társas egyesületek alapítására, a mely kihatásaiban nem szorítottak csupán az ország fővárosára, hanem a vidék nagyobb városaira is kiterjeszkedett.

Bár sok ily club igen érdekes lett nem csak az ő tágasságuk, hanem még inkább ama világtörténelmi személyiségek folytán, melyek ez egyesületeket életre kelték vagy legalább azokba, mint tagtársak beléptek, mégis az összes ily féle társaságoknak rajzolás- vagy csak elszámlálása is már csak azért sem lehet a mi szándékunk, mert ily vállalkozással messze túlesapongnánk vázlatunk szűk keretén. Mi a túlhalmozott anyag tömegéből csak egy néhányat akarunk megragadni, a melyeken az angolok hajlandósága a bizar és excentrikus, a csodálatos és ritka dolgok iránt leginkább kifejezésre jut, azon egyleteket, amelyeknek már neve nagyrészt jelzi annak furcsaság hajhászását.

E különleges clubok közt a leghíresebb nem csupán volt, de mai napig is az maradt az úgynevezett Kit-Cat-Club, a mely eredetét az angoloknak az ürüpastétom iránt viseltetett szenvedélyes előszeretetének köszöni. Az 1688-iki forradalom előtt, mely II. Jakabot a tróntól megfosztotta és Anglia koronáját III. Vilmos orániai herceg fejére tette, élt Londonban egy pastétomsütő, aki magának művészete, nevezetesen az ő ürüpastétomai révén nagy hírnévre tett szert. E nyalánkságtól vonzatva a szabadelvű párt fejei az ő boltjában szoktak összejönni és mivel Kristófnak hívták az embert, amit a rövidítésekben oly gazdag angol nyelv „Kit“-tel adott vissza és a ház ezimerén egy macska (Cat) volt festve, azért a naponkint beforduló és csakhamar formális club-bá növekedő társaság Kit-Cat-Clubnak nevezte el magát. Ez nem csekély részt vett az említett állami felforgatásokban és egy más helyiségben, a melyet a meggazdagodott pastétomsütő közben megszerzett a Fountain-Tavernban, az akkor még igen főúri utcában, a tengerparton, több mint száz tagtársat foglalt kebelébe a legelőkelőbb rangúak, a legmagasabb politikai és irodalmi kitünőségek soraiból. Hogy mily figyelemre méltó pénzüsszeggel rendelkezett a Kit-Cat-

Club, kitűnik azon tényálladékból, hogy egyedül arra, miszerint a főntebb említett szomorujátékot az angol politikai színpadon keresztül vigye, négy ezer guineót, akkori óriási összeget szavazott meg.

Ugyanezen idő tájban, amidőn az ürüpestom club virágzott, még különböző hason egyletek keletkeztek, amely azonban, amint látszik, lényegileg csak gastronomia és konyhai érdekeknek szolgáltak, amiről nevök tanuskodik, mint pl. Borjúfej-, angolnapástétom-, lúd- és mindenekelőtt az 1738-ban életre le't beefsteak-club, a melynek igen sok jeles ember lett tagjává. Eleinte eme club a Koventgarden-színház egy helyiségében telepedett meg; azután áthelyezte az ő gyűléseit a lyceum-színházba és novembertől juniusig itt jöttek össze tagjai, akiknek száma soha sem léphette túl a 24-es számot, minden vasárnap d. u. 5 órakor ült lakomához, egy valódi régi angol uzsornához, a melynél a beefsteak tisztelet okáért jött s az angol étvágy az ő teljes fényében és egész tartósságában nyilatkozott. Az terem egész kiállításában megfelelt az ünnepélynek; tölgyfával egészen kideszkázva körül a falakon az egyesület czimerét, a sütőrácsot lehetett rajzban látni. Amint az öt órát elűltte, a háttérben egy függöny felhúzódott és leleplezte a konyhát, ahol gyors kezek különböző irányban teljesíték fontos hivatalukat. Schakespeare „Macbeth”-jából két vers ékesítette a konyhaművészet műhelyét, mint felirat és a tetőről az alapítás idejében használt eredeti sütőrostély a clubnak függött le, mint egy tiszteletreméltó ereklye, melyet két tűzbeli égésből mentettek meg szerencsésen. Miután az étkezés befejeztetett és az asztalterítőt levették, a club elnöke egy magaslatra állított karszékbe ült le, a melyet a club rendes jelvényén kívül egy kis háromszögletű kalap ékesített, a melyet Garrick Dávid, a híres színész az ő legbámulnabb szerepében a „játékos”-ban szokott viselni. — Egyébként a még ma is létező beefsteak-club legszebb napjait a jelen század elején élte, midőn néhai IV. Vilmost, Nagybritannia királyát, Clarence herceget és Angolhon különböző művészi és írói nagyságát számította tagjai és rendes látogatói közé.

Egykor, az ember alig tudja ezt elgondolni, a csendes hallgatók clubja, a hum-drum-club Joy-Lane-ban, virágzott nagyban Londonban. Ünnepélyes esendben ültek az egylet résztvevői egy nagy teremben, mindenkinek cseréppipa volt a kezében és előtte sörös önkorsó állott. Ha a jelenlevők közül valaki felnyitá száját, ez csak azért történt, amint Goldschmith Olivér elbeszéli, akinek e csodálatos társaság rajzolását köszönjük, — „hogy kipökjön.”

Ellentétben ezzel alakult a kerepelő-club (Rattling-Club), amely tagjainak kötelességévé tette, hogy minden gyülekezési estén határozott sokaságu ünnepi beszéd mondassék el valami hirtelen kieszített emelvénnyel. Egy angolnak nem lehetett annyira bizarr és excentrikus gondolata és eszméje, hogy ne számíthatott volna egész biztonsággal arra, hogy Londonban, pajtásokat fog találni, akik örömmel készek valónak egy clubba egyesülni, hogy valami csoda bogár-eszmét vagy képzelmi szülöttet kultiváljanak közösségben. Így volt egy Stutzer-club, ahol semmi egyéb nem képezhetett a beszélgetés tárgyát, mint új divatok, szabók, elegans szallagok és más ily nemű dolgok. Ez a club saját pompás házzal rendelkezett a koventgardeni kerületben és a legmagasabb arisztokráciából voltak a tagjai igen nagy számmal. Volt továbbá akkorában a morgók clubja (Surly-club), a mely a nagy halpiacz közelében gyűlt össze és hozzátartozóinak az volt a főadatuk, hogy minden ellen mormogjanak és különösen egymás ellen kihúzzanak. — Még a fősvényeknek is meg volt a maguk clubja, a fillérhasogató-club (Splitfarthing-club), a mely üléseit egy sötét szobában tartotta, hogy megtakarítsa a pénzt az olajra és gyertyára. A kereskedők, akiket üzletükben szerencsétlenség ért, egy clubba, a szerencsétlenek-clubjába jöttek össze, a mely csak olyanokat fogadott be, akik legalább kétszer szüntettek be fizetéseiket. Aki hamis bukással volt vádolva, azt különös tiszteletben részesítették. — A koldusoknak meg volt a maguk Beggars-clubja, mely a csoda helyek egy neme volt, ahol a vakok látókká lettek, a süketnémák egyszerre megszólaltak. — A londoni tolvajok minden este az oldbailey-i tömlőcz közelében egy szegényes koreszmában, a „félhold”-ban jöttek össze; itt saját szabályszerű clubot képeztek, a tnieve-clubot, a melyben a tervezett vállalatokat beszélték meg és ahhoz kiosztották a szerepeket.

Igen sajtáságos természetű volt a Lyng-club, a hazugok clubja, a melyet egy szellemes ember, Sir Harry Blunt, száz évvel ezelőtt, ki mint egy angol Münchhausen ismeretes, alapított. E ritka egylet legelső törvénye így hangzott: „Aki este 6-tól 8 óráig a gyülekezetben egy igaz szót mond, azért köteles bizonyos mennyiségű bort fizetni, a melynek hova fordítását az elnök határozza meg.” Mindaz, aki az egyesületbe be akart lépni, vizsgának vettetett alá, amely abból állott, hogy a jelöltnek sokat és mulattató módon, izléssel kellett hazudni. A társulat elnöke kék köpenyt viselt és vörös tollat a kalapjánál; amint a tagok közül valaki hazugságának művészetével az elnököt felülmulata, ez rögtön kényszerült székét elhagyni és az elnökséget az ő méltóságának összes jelvényeivel együtt a legnagyobb hazugművésznek átengedni.

(Vége köv.)

Szerkesztői üzenetek.

4 Z. Ujpest. Az „Ujpesti Hirlap” hol jön, hol nem jön. Azt hiszem, hogy ti nem is járatjátok. Kár, hogy ott nem bir egy jó lap megizmosodni. — A azt hiszem, hogy a mult héten nem sokat élvezhette a római fürdőt.

P. I. Egészen természetes dolog, hogy a képesített a képest legyőzte, a mennyiben kitolta az ő lakásából. Ön kérdezi, hogy mi ennek az oka? Az, hogy az első kétszer annyi szótagból áll s így könnyű volt neki. — A babkaróról szóló rege közölhetetlen.

X. Hogy ki van legmagasabb állásban nálunk a Könnyű a felelet: Tornóyos Jóska, mert ő neki van? legmagasabban fekvő állása — a templom tornyában.

István. Poste restante. Levelének anyagi része a kiadóhivatalt illeti, azért ahhoz tettem át az ügyet, aki már levelet is menesztett.

Kador S. Budapest. Üdvözet a kitüntetésért. „Pro Ecclesia et Pontifice.”

P. Thewrewk Á. Budapest. Hálás köszönet a nagybecsű küldeményért. A legközelebbi számokban jönni fognak.

Köszönetnyilvánítás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesterei hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót főherceg rendkívül meg van elégedve az asbesttalpall bélelt cipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a cipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szalonczipők.

Zágráb, 1893. július hó 8-án.

KRAHL, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetűtű cipők kitűnöknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájásom, úgy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17.

10—50

Tisztelő híve
WEKERLE ÁNDOR.

Óvjuk lábainkat hidegtől, nedvességtől és meghűléstől.

Nincs többé lábfájás!

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.

Kettősvastagságu 1 ft 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr., GYERMEKEKNEK FELE.

Az asbesttalpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállított.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospectusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

VISZONTELADÓKNAK MEGFELELŐ ÁRENGEDMÉNY.

Általános asbestárú-gyár betéti társaság Budapest, VI., Sziv-u. 18.

HIRDETÉSEK

lapunk kiadóhivatalában

JUTÁNYOS ÁRON FELVÉTELEK.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcsepplő-gépek 2 1/2 egész 12 lóerőig, szalmakazalozók, továbbá járgány-csepplőgépek, lóhere-csepplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

„Columbia-Drill”
legjobb sorvetőgépek, szeckavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egyetemes acél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékünk kint-
natra ingyen és bérmentve
küldetnek.

**Lincolni törzsgyárunk a világ le nagvobb
locomobil- és csepplő-gyára.**